

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Κυριακή 6 Απριλίου 2014

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Και πάλι για τη «σιωπή των διανοουμένων»...

Σε ορισμένες εποχές και σε ορισμένους τόπους έχει οπωσδήποτε νόημα, πνευματικό, πολιτικό και κοινωνικό, η απαίτηση ή και η έκκληση «να μιλήσουν οι διανοούμενοι», η οποία ακούγεται συνήθως με μορφή επιτακτικού, αν όχι επιτιμητικού ερωτήματος: «Γιατί σιωπούν οι διανοούμενοι;». Όχι μόνον όταν τα σκιάζει όλα η φοβέρα, όταν τυραννικά καθεστάτα οποιασδήποτε μορφής επιβάλλουν το φόβητρό τους, αλλά και όταν δεσπόζει η σύγχυση και η θολούρα σε αισθήματα και σκέψεις, όταν η κατάθλιψη τείνει να γίνει πανεθνικό γνώρισμα, τότε όσοι συμβατικά αποκαλούνται «πνευματικοί άνθρωποι» ή «διανοούμενοι» (ούτε αυτός ο όρος έχει την ίδια σημασία για όλους) οφείλουν να βγουν από τον χρυσελεφάντινο πύργο που τους αποδίδει σαν ιδιοκτησία ένας στεριωμένος μύθος και να μιλήσουν. Να αναλάβουν, πλην της ευθύνης του καλλιτέχνη, και την ευθύνη του πολίτη. Να ρισκάρουν.

Όχι για να καθοδηγήσουν αφ' υψηλού, τάχα σαν αυθεντίες και γνώστες των μυστικών της ιστορίας. Όχι σαν ποιμένες που –των αδυνάτων αδύνατο– μένουν αδιάβροχοι στα πάθη, στις πολιτικές ιδέες, στις ιδεολογικές συγκρούσεις. Αλλά σαν πολίτες που κάποια στιγμή έτυχε ν' ακούσουν ή να διαβάσουν τον θουκυδίδειο Επιτάφιο («τον μηδέν τώνδε μετέχοντα ουκ απράγμονα, αλλ' αχρείον νομίζομεν: εκείνον που δεν συμμετέχει στα κοινά, δεν τον θεωρούμε φιλήσυχο αλλά άχρηστο.»), που άλλωστε τον έχουμε περί πολλού, «πνευματικοί» και μη, και συχνά-πυκνά τον μνημονεύουμε μετά θαυμασμού για τις υψηλές ιδέες του, ακόμα κι αν δεν τον έχουμε διαβάσει. Ή έτυχε να πέσει στην αντίληψή τους και να γραφτεί στη μνήμη τους σαν επιταγή «ο πιο πρωτότυπος και παράξενος νόμος του Σόλωνα: να χάνει τα πολιτικά του δικαιώματα όποιος προτιμά να μένει ουδέτερος ενώ έχουν ξεσπάσει εμφύλιες ταραχές» («των δ' άλλων αυτού νόμον ίδιος μεν μάλιστα και παράδοξος ο κελεύων άτιμον είναι τον εν στάσει μηδετέρας μερίδος γενόμενον»). [...]

Η συμφωνία για το ποιοι είναι οι διανοούμενοι, άρα και πόσοι είναι, δεν ήταν ποτέ εύκολη. Θα ήταν πάντως άστοχο και υπερβολικό αν λέγαμε πως είναι διανοητές όλοι μα όλοι οι γραφιάδες, όλοι οι λογοτέχνες, όλοι οι εικαστικοί, οι μουσικοσυνθέτες, οι άνθρωποι του θεάτρου και του κινηματογράφου, των τεχνών εν γένει, και μαζί τους όλοι οι πανεπιστημιακοί και οι Αθάνατοι της Ακαδημίας. Τόσο

υπερβολικό και άστοχο όσο και το να πιστεύουμε ότι όλοι οι διανοούμενοι είναι οπαδοί της ίδιας (πολιτικής ή ιδεολογικής) θρησκείας, έχουν την ίδια γνώμη για τα πράγματα, την ίδια αντίληψη για τον κόσμο. Ποτέ δεν ίσχυσε κάτι τέτοιο. Και ποτέ δεν θα ισχύσει. Ευτυχώς. Γιατί το πνεύμα λιμνάζει δίχως σύγκρουση. Και οι διανοούμενοι που έχουν να επιδείξουν μόνο ακράδαντες σιγουριές και δεν χαλαρίζουν ούτε μία λέξη στην αυτοκριτική και την αμφισβήτηση των δόγματων τους, καθώς και όσοι καταντούν κόλακες της κάθε εξουσίας και υπηρέτες της, παύουν απλώς να αξίζουν τον τίτλο του διανοούμενου, όσο χαλαρά κι αν τον ορίσουμε.

Δύσκολη όμως φαίνεται πως είναι και η συμφωνία ως προς το αν όντως σιωπούν οι διανοούμενοι (από δειλία, ιδιοτέλεια ή αδιαφορία για τα κοινά) ή όχι. Προσωπική μου γνώμη, που την έχω διατύπώσει και από δω, είναι πως όχι μόνο δεν σιωπούν, αλλά, χάρη και στη διεύρυνση της επικράτειας των Μέσων και την εμφάνιση νέων τρόπων ανακοίνωσης και μετάδοσης της γνώμης (το Ιντερνετ, που διαθέτει στον καθέναν όσα «μετερίζια»¹ ορέγεται, επώνυμα ή ψευδώνυμα), μάλλον για πολυλογία θα μπορούσαμε να μιλήσουμε παρά για σιωπή. Και σίγουρα για διχασμό στον χώρο της διάνοησης, για εσωτερικές αντιδικίες και συγκρούσεις, στο πλαίσιο των οποίων δεν λείπουν η χλεύη και τα λιβελλογραφήματα².

Μιλάνε λοιπόν οι διανοούμενοι, όσοι τέλος πάντων ορίζονται και αναγνωρίζονται από το κοινό σαν διανοούμενοι. [...] Μιλάνε, αλλά επειδή, όπως είναι λογικό, όσα λένε δεν συμφωνούν ούτε μεταξύ τους ούτε βέβαια με όσα έχουμε εμείς στην κεφαλή μας, με όσα δηλαδή θα θέλαμε να πούνε ώστε να τους χειροκροτήσουμε, επιμένουμε να ισχυριζόμαστε ότι κωφεύουν και δεν απαντούν, ότι ναρκισσεύονται και δεν μετέχουν, ότι αδρανούν και δεν παρεμβαίνουν. Αλλά η συμμετοχή τους, για να έχει νόημα, πρέπει να γίνεται με τους δικούς τους όρους και όχι με τους δικούς μας. Να λένε δηλαδή ό,τι έχουν να πουν, όσο ενοχλητικό κι αν είναι για τα κλισέ μας. Και να κρίνονται για ό,τι λένε, με κριτήριο δηλαδή το αν τα λεγόμενά τους έχουν συνοχή και καθαρότητα, θάρρος και μέτρο, ευθύτητα και ειλικρίνεια, και όχι με κριτήριο το πόσο συμφωνούν με όσα θα θέλαμε εμείς να τους υπαγορεύσουμε, σαν αθέατοι υποβολείς.

*Ελαφρώς διασκευασμένο κείμενο του Π. Μπουκάλα,
εφημ. «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», 20/10/2013*

Λεξιλόγιο:

1. μετερίζι = μεγάλης σημασίας οχυρωμένη θέση από την οποία ξεκινούν οι επιθέσεις κατά του εχθρού, οχύρωμα, προμαχώνας.
2. λιβελλογράφημα = δημοσίευμα, άρθρο ή βιβλίο που περιέχει δυσφημιστικά σχόλια και κακόβουλους, συκοφαντικούς χαρακτηρισμούς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε παράγραφο 80-90 λέξεων το περιεχόμενο του ακόλουθου αποσπάσματος από το κείμενο: «Οι διανοούμενοι οφείλουν να βγουν από τον χρυσελεφάντινο πύργο που τους αποδίδει σαν ιδιοκτησία ένας στεριωμένος μύθος και να μιλήσουν. Να αναλάβουν, πλην της ευθύνης του καλλιτέχνη, και την ευθύνη του πολίτη».

Μονάδες 10

B2. Με ποιους τρόπους αναπτύσσεται η τέταρτη (4^η) παράγραφος του κειμένου; («Δύσκολη όμως φαίνεται ... λιβελλογραφήματα»). Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 5

B3. «Η συμφωνία για το ποιοι ... αν τον ορίσουμε.». Στη συγκεκριμένη παράγραφο να διερευνήσετε:

α) Ποιον τρόπο πειθούς επιστρατεύει ο συγγραφέας; (Μονάδες 2)

β) Ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί; Να αναφέρετε ένα παράδειγμα για κάθε περίπτωση. (Μονάδες 3)

Μονάδες 5

B4. α) Γιατί ο συγγραφέας χρησιμοποιεί το α' πληθυντικό πρόσωπο σε ορισμένα σημεία του κειμένου; Να καταγράψετε δύο σχετικά παραδείγματα από το κείμενο που σας δόθηκε. (Μονάδες 2)

β) Βασικό χαρακτηριστικό του δημοσιογραφικού λόγου είναι η αναφορική λειτουργία της γλώσσας. Να καταγράψετε τρία σχετικά παραδείγματα από το κείμενο που σας δόθηκε. (Μονάδες 3)

Μονάδες 5

B5. Να σχηματίσετε μία πρόταση ή μία περίοδο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: δεσπόζει, καθοδηγήσουν, ακράδαντες, αντιδικίες, αδρανούν.

Μονάδες 5

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2014

E_3.Nλ3Γ(ε)

Β6. Από το β' συνθετικό των παρακάτω λέξεων να σχηματίσετε μία νέα σύνθετη λέξη: **διανοούμενοι, ιδιοκτησία, καλλιτέχνη, αμφισβήτηση, χειροκροτήσουμε.**

Μονάδες 5

Γ. Ο Δήμος σας διοργανώνει μια εκδήλωση με θέμα: «*Ο ρόλος των πνευματικών ανθρώπων στην κοινωνία*». Ως εκπρόσωπος της μαθητικής σας κοινότητας αναλάβετε τη σύνταξη ενός κειμένου που θα εκφωνηθεί στην εκδήλωση. Σ' αυτό να αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους οι άνθρωποι του πνεύματος σήμερα έχουν απομακρυνθεί από την κοινωνία και τα προβλήματά της και να προτείνετε τρόπους επανασύνδεσής τους με αυτήν (500-600 λέξεις).

Μονάδες 40

Ο.Ε.Φ.Ε.
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ
ΘΕΜΑΤΑ

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Κυριακή 6 Απριλίου 2014

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A¹.** Ο Π. Μπουκάλας προβληματίζεται για τη σιωπή των διανοουμένων. Αρχικά με αφορμή το αίτημα για τον παρεμβατικό λόγο των διανοουμένων αναφέρει τους λόγους, για τους οποίους πρέπει να «σπασουν» τη σιωπή τους. Αυτό είναι το χρέος τους ως πολίτες, σύμφωνα με όσα εντέλλονται ο Θουκυδίδης και ο Σόλωνας. Στη συνέχεια επισημαίνεται ότι δεν υπάρχει συμφωνία για το ποιοι χαρακτηρίζονται ως διανοούμενοι. Ανάλογη διαφωνία υπάρχει και για το αν πράγματι σιωπούν οι διανοούμενοι. Κατά τον αρθρογράφο αξιοποιώντας τα τεχνολογικά μέσα μάλλον μιλούν υπερβολικά με γνωρίσματα τις μεταξύ τους αντιπαραθέσεις. Τελικά για να είναι αποδοτική η παρέμβασή τους πρέπει ο λόγος τους να διακρίνεται για τη σαφήνεια, την τόλμη και την ειλικρίνεια, έστω κι αν αυτά δεν ανταποκρίνονται σε όσα θέλουν να ακούσουν οι πολίτες.
- B1.** Χρέος των διανοουμένων είναι να αρθρώσουν παρεμβατικό λόγο ως υπεύθυνοι πολίτες. Αυτό σημαίνει ότι οφείλουν να στηλιτεύσουν τα φαινόμενα διαφθοράς, να διαλύσουν τη σύγχυση και την ασάφεια στον ιδεολογικό χώρο, να αναδείξουν ένα νέο αξιακό σύστημα που θα αντικαταστήσει το ήδη φθαρμένο και να προτείνουν τρόπους ίασης των σύγχρονων παθογενών καταστάσεων. Ακόμη με την προσωπική τους δραστηριοποίηση μπορούν να ενισχύσουν τη συλλογικότητα και τη συμμετοχικότητα και των άλλων πολιτών. Έτσι, δεν θα κατηγορούνται πλέον για αναχωρητισμό αλλά θα αποδείξουν έμπρακτα την πολιτική τους υπόσταση.
- B2².** Η παράγραφος αναπτύσσεται με αιτιολόγηση και παραδείγματα. Ο συντάκτης του κειμένου αιτιολογεί την άποψή του για τη μη σιωπή των διανοουμένων στο χωρίο: «Χάρη... λιβελλογραφήματα». Χρησιμοποιεί επίσης το παράδειγμα με το internet για να τεκμηριώσει την εμφάνιση νέων τρόπων μετάδοσης της γνώσης.

¹ Έκφραση-Έκθεση Γενικού Λυκείου, τεύχος Β΄, σελ. 262-265.

² Έκφραση – Έκθεση Γ΄ Λυκείου, σελ. 283

- B3³.** Ο συγγραφέας στη συγκεκριμένη παράγραφο χρησιμοποιεί ως τρόπο πειθούς την **επίκληση στη λογική** στην προσπάθειά του να προσδιορίσει ποιои θεωρούνται διανοούμενοι, αλλά και να αιτιολογήσει τη διαφορετικότητα των απόψεών τους σε κοινωνικοπολιτικά ζητήματα. Ως **μέσα πειθούς** χρησιμοποιεί τεκμήρια με τη χρήση αληθειών (...όλοι μα όλοι οι γραφιάδες, όλοι οι λογοτέχνες ... κόσμο), καθώς επίσης και επιχείρημα (Τόσο υπερβολικό και τόσο άστοχο ... όσο χαλαρά κι αν τον ορίσουμε). Ενδεικτική η παρουσία της διαρθρωτικής λέξης «Γιατί» που αιτιολογεί την αποδεικτέα θέση που προηγήθηκε.
- B4.** α)⁴ Με τη χρήση πρώτου πληθυντικού προσώπου (αν λέγαμε..., να πιστεύουμε..., θα θέλαμε) επιδιώκει να καταστήσει το ύφος πιο οικείο, ζωντανό και παραστατικό, να παράσχει στον αναγνώστη το αίσθημα της ασφάλειας και της συμμετοχής στις απόψεις του αναφορικά με την παρουσία των διανοουμένων στα κοινωνικοπολιτικά δρώμενα. Πρόκειται για έναν προβληματισμό που αφορά όλους, καθολικό, οπότε και το α' πληθυντικό πρόσωπο κρίνεται αναγκαίο.
- β)⁵ «Γιατί σιωπούν οι διανοούμενοι;» (1^η παράγραφος)
«Να αναλάβουν ... ευθύνη του πολίτη» (1^η παράγραφος)
«Η συμφωνία για ... εύκολη» (3^η παράγραφος)
- B5.** Λείπουν από την κοινωνία οι πνευματικοί εκείνοι άνθρωποι που με το πνεύμα τους θα **καθοδηγήσουν** ορθά τη νεολαία.
Οι παρατεταμένες **αντιδικίες** στο χώρο της πολιτικής δεν προωθούν την επίλυση των σύνθετων κοινωνικών προβλημάτων.
Όσοι πολίτες **αδρανούν** και αδιαφορούν για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος συμβάλλουν στην υποβάθμισή του.
Η μαρτυρία αυτή αποτελεί **ακράδαντη** απόδειξη της αθωότητάς του.
Στην είσοδο της πόλης **δεσπόζει** το καλοδιατηρημένο ενετικό κάστρο.
- B6.** κατανόηση, κτηματολόγιο, τεχνοτροπία, παράβαση, πυροκροτητής.

³ Έκφραση – Έκθεση Γ' Λυκείου, σελ. 12

⁴ Έκφραση – Έκθεση Γ' Γενικού Λυκείου, Βιβλίο Εκπαιδευτικού σελ. 127

⁵ Έκφραση – Έκθεση Γ' Λυκείου, σελ. 171, Έκφραση – Έκθεση Α' Γενικού Λυκείου, σελ. 44-45

Γ⁶.

Κυρίες και Κύριοι

Πρόλογος

Ο πολυμαθής άνθρωπος, αυτός που με αίσθημα ευθύνης υπηρετεί την επιστήμη, τα γράμματα και τις τέχνες και συμμετέχει ενεργά στην προαγωγή τους δρα ως διανοούμενος, ως πνευματικός άνθρωπος ή ταχός. Είναι αυτός που ασχολείται με τα κοινωνικά, πολιτιστικά και ηθικά προβλήματα της κοινωνίας, με την έρευνα της αλήθειας. Δεν περιορίζεται σε άγονες γνώσεις, αλλά μετουσιώνει τα διανοήματά του σε στάση ζωής για να διαπαιδαγωγήσει και να μορφώσει την κοινωνία μέσα στην οποία ζει. Δηλαδή, προβληματίζεται με κριτικό πνεύμα πάνω στα προβλήματα της ζωής και ενδιαφέρεται, πέρα από τον εαυτό του, για τον άνθρωπο.

Μετάβαση – Σχόλιο

Σήμερα, όμως, όλοι αυτοί, οι σοβαροί και αντιπροσωπευτικοί φορείς των πνευματικών δυνάμεων του τόπου, οι οποίοι θα μπορούσαν άφοβα και έντιμα να σημάνουν την έναρξη ενός δημιουργικού αγώνα, να μπουν μπροστά με το λόγο τους και το παράδειγμά τους, να εμπνεύσουν αισιοδοξία στον συνάνθρωπο, απέχουν από την καθημερινότητα, από τους εν εξελίξει αγώνες. Σωπαίνουν προκλητικά και ο ρολος τους τελεί υπό αμφισβήτηση. Η αποστασιοποίησή τους συνδέεται με την περιορισμένη ανάληψη της κοινωνικής και πολιτικής ευθύνης, αλλά και η αποχή τους από τους κοινωνικούς και πολιτικούς αγώνες.

Α' Σκέλος: γιατί αποστασιοποιούνται

1^η §: *Η εποχή μας μπορεί να χαρακτηριστεί εποχή επικράτησης της εξειδίκευσης και επομένως της πνευματικής μονομέρειας και όχι της σφαιρικής ανθρωπιστικής παιδείας και της ολόπλευρης μόρφωσης.*

- Η ειδίκευση καθιστά πιο εύκολη την αποπνευματοποίηση του σύγχρονου ανθρώπου και οδηγεί στην ιδεολογική του σύγχυση.
- Η κοινωνία κατακλύζεται από τις νέες, εύπεπτες αξίες των μαζικών μέσων ενημέρωσης, τα οποία οδηγούν τον πολίτη στη διανοητική νωθρότητα και στην απραξία.

2^η §: *Τα ηλεκτρονικά μαζικά μέσα ενημέρωσης μεταγγίζουν διαβρωτικές αξίες και αναδεικνύουν εйдωλα αμφιβόλου ποιότητας.*

⁶ Αφόρμηση από την επικαιρότητα και το σχολικό βιβλίο, Έκφραση-Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, σελ. 326-329. Έκδοση 2001.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2014

E_3.Nλ3Γ(α)

- Προβάλλουν υλικά πρότυπα ζωής χωρίς κανένα νόημα. Στα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι δικαιολογημένο να αναζητηθούν λόγοι αποκαθίλωσης της πνευματικής ηγεσίας.
- Στην τηλεόραση, στον τύπο, στο ραδιόφωνο δεν προσκαλούνται συχνά άνθρωποι του πνεύματος, οι οποίοι θα εντυπωσιάσουν το κοινό με την πνευματική τους διαύγεια και θα προτείνουν έναν διαφορετικό τρόπο θεώρησης των πραγμάτων. Τα μέσα δεν τους θέλουν. Δεν πουλούν, δεν φέρνουν θεαματικότητα.

3^η §: *Πολλοί πνευματικοί άνθρωποι οχυρώθηκαν πίσω από πρόσκαιρες προσωπικές επιτυχίες.*

- Απολαμβάνουν τη μοναξιά, την απομόνωσή τους, ενώ παρατηρούν τα δρώμενα προστατευμένοι και αποστασιοποιημένοι από τα καθημερινά όχι για να γίνουν παραδείγματα δημιουργικά, αλλά για να αποφύγουν τις συγκρούσεις, τις πολλαπλές αντιπαραθέσεις.
- Πνευματικός άνθρωπος, ο οποίος πιστεύει πως είναι «επαρκής καθ' εαυτόν», είναι εγωιστής και άγονος ιδεολογικά. Ο αληθινός πνευματικός άνθρωπος όχι μόνο στοχάζεται για τον εαυτό του και τους άλλους, αλλά κυρίως δρα για τους άλλους. Όσο σοφός, όσο «ευλογημένος» πνευματικά κι αν είναι, αν παραμένει άπραγος, καταντά άχρηστος.

4^η §: *Πρόσθετα γνωρίσματα της εποχής μας δυσκολεύουν την ανάδειξη του πνευματικού ανθρώπου.*

- Ο ορθολογισμός και η βιομηχανοποιημένη ζωή που επιβάλλει η τεχνολογική έκρηξη, δεν αφήνουν περιθώρια για πνευματικές αναζητήσεις.
- Η ιδιοτέλεια και ο ατομικισμός και όχι η ποιοτική συνύπαρξη με τους άλλους συνθέτουν το πλαίσιο της σύγχρονης τεχνοκρατικής κοινωνίας. Σε αυτά τα πλαίσια οι πνευματικοί άνθρωποι αποστασιοποιούνται ή τίθενται στο περιθώριο.

5^η §: *Ορισμένοι εν ζωή διανοούμενοι παραμένουν σε λήθαργο ή εκφράζονται σπασμωδικά και αποσπασματικά.*

- Ίσως έχουν καταληφθεί από τον εγωκεντρισμό, ίσως πάλι να έχει επενεργήσει το κυνήγι της ευδαιμονίας και της καταξίωσης μέσω των δημόσιων σχέσεων και των δημοσιεύσεων.
- Για πολλούς η ρίζα του κακού έγκειται στην έλλειψη αληθινών πνευματικών ηγετών στον τόπο μας. Πρόκειται για παράμετρο της πνευματικής καχεξίας αυτού του τόπου που κατά το παρελθόν παρήγαγε αξιόλογες προσωπικότητες.

Β' Σκέλος: επαναπροσδιορισμός της σχέσης

Μετάβαση: Ο πνευματικός άνθρωπος άλλων εποχών στην ιστορική και πολιτισμική διαδρομή της Ελλάδας βρισκόταν σε μια συνεχή και άμεση επικοινωνία με τους πολίτες. Αυτοί θέλουν τον πνευματικό άνθρωπο ενεργό συμπαραστάτη τους στον αγώνα για ελευθερία, δικαιοσύνη, δημοκρατία, εθνική κυριαρχία και αυτοδιάθεση. Τον θέλουν στο πλευρό τους να αγωνίζεται όχι από τη θέση «ισχύος» που κατέχει και την ασφάλεια που του εξασφαλίζουν οι στήλες μιας επιφυλλίδας σε μια έγκριτη εφημερίδα ή το ακαδημαϊκό βήμα, αλλά να αγωνίζεται δίπλα σε κάθε ευάλωτη και αδύναμη κοινωνική ομάδα. Στις μέρες μας η εσωστρέφεια του πνευματικού ανθρώπου είναι πολυτέλεια, πνευματικός ναρκισσισμός, ηθικό απόπημα, επικίνδυνη ολιγωρία για την υπόσταση της κοινωνίας μας.

1^η §: Στην εποχή της έντονης αλληλεπίδρασης των λαών ο πνευματικός άνθρωπος υπερασπίζει από τη θέση του τη συναδέλφωσή των λαών για την επικράτηση της παγκόσμιας ειρήνης.

- Καταδικάζει φαινόμενα παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τους «ισχυρούς» σε βάρος των «αδυνάτων» συμμετέχοντας σε διεθνείς οργανισμούς (Μ.Κ.Ο.). Μετατρέπεται σε θεματοφύλακα του διεθνούς δικαίου.
- Επίσης, δε μένει αμέτοχος στην έξαρση και άλλων προβλημάτων παγκόσμιας εμβέλειας, όπως το οικολογικό, το ενεργειακό, η πείνα των τριτοκοσμικών χωρών, αλλά επισημαίνει τη σοβαρότητά τους από τη θέση του ποιητή, του ιστορικού, του φιλοσόφου, του δημοσιογράφου, του μουσικού προτείνοντας λύσεις.

2^η §: Ο σκεπτόμενος άνθρωπος κρίνει αναγκαία τη διαφύλαξη της πολιτισμικής φυσιογνωμίας της χώρας του στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης.

- Ως άριστος γνώστης της γλώσσας του, της ιστορίας του, των ηθών του τόπου του μάχεται με όπλο του το λόγο και τη γραφίδα για τη διατήρηση της εθνικής φυσιογνωμίας και ταυτότητας.
- Με τα κείμενά του στα έντυπα και στο διαδίκτυο, αλλά και με διαλέξεις και ημερίδες καταδικάζει την ξενομανία και τον άγονο μιμητισμό του τρόπου ζωής, του τρόπου σκέψης που άκριτα υιοθετούν οι συμπολίτες του.

3^η §: Ο λόγος του ποιητή, του δασκάλου, του καλλιτέχνη, του επιστήμονα, του ακαδημαϊκού αρθρώνεται ελεύθερος, αφού του παρέχεται βήμα στα σύγχρονα μέσα ενημέρωσης. Απομένει να είναι συνεπής και ενεργός για να διαχέονται οι απόψεις του στους συμπολίτες του.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2014

E_3.Nλ3Γ(α)

- Άλλωστε σήμερα οι πνευματικοί άνθρωποι δεν εξορίζονται ούτε θανατώνονται. Δεν διώκονται για τα πολιτικά τους φρονήματα. Τα βιβλία τους ούτε απαγορεύονται ούτε ρίχνονται στην πυρά. Κάθε πνευματική τους εργασία προβάλλεται και διακινείται ελεύθερα και κρίνεται από το ευρύ κοινό με τη μορφή της αποδοχής ή της απόρριψης.
- Οφείλει ο άνθρωπος του πνεύματος να «αναγνώσει» την κατάσταση που βιώνει ο τόπος του σε πολιτικό, εκπαιδευτικό, κοινωνικό και πνευματικό επίπεδο, να την κατανοήσει σε όλες της τις συνιστώσες και να βγει μπροστά προκειμένου να ενημερώσει τους συμπολίτες του για το τι μπορούν να πράξουν.

4^η §: *Όσο πνευματικός είναι ένας άνθρωπος, τόσο περισσότερο απέχει από μια κοινή ιδεολογική στράτευση. Γι' αυτό τον απλό λόγο.*

- ο γνήσιος άνθρωπος του πνεύματος είναι ο δημιουργός της ιδεολογίας και όχι ο καταναλωτής της. Αλλιώς δε θα ήταν γνήσιος άνθρωπος του πνεύματος.
- Όχι ο καθένας ως μεμονωμένη περίπτωση και αποσπασματικά, αλλά ως εκπρόσωπος μιας ολόκληρης γενιάς να διατυπώσει τα αιτήματα εκείνα που θα ήθελαν να πουν αμέτρητοι συμπολίτες του.

Επίλογος

Δεν έχει το παραμικρό άλλοθι σήμερα κανένας πνευματικός άνθρωπος αυτού του τόπου να σιωπά, να αποστασιοποιείται από τα τρέχοντα προβλήματα της χώρας μας και να ατενίζει τα διάφορα στάδια λεηλασίας του κοινωνικού, πνευματικού, ιστορικού και ψυχολογικού πλούτου της κοινωνίας, πέραν όλων των άλλων τεκταινομένων. Να περιορίζεται σε προκλητική αδιαφορία, κάποια συγκαταβατικά σχόλια και μια πραγματικά αγέρωχη σιωπή, σα να έπαψε να έχει και να χρησιμοποιεί ως ερέθισμα και κινητήριο μοχλό του έργου του τις κοινωνικές αντιθέσεις, τους αγώνες και τις αγωνίες του τόπου του και όλα τα προβλήματα που αναγκαστικά τα συνοδεύουν.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας